

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ:**

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
ПРИМЉЕНО: 28.3.2016.
ОРИЈЕНТИР: ОДЛУКА 579/16

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Наставно-научног вијећа Филолошког факултета у Бањој Луци број 09/3.401-10b/16, која је донесена на 76. сједници одржаној 11. 03. 2016. године, именовани смо у Комисију за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске тезе под насловом *Анализа писаног полицијског дискурса на енглеском језику из угла форензичке лингвистике* који је пријавила мр Сање Ђетковић. Комисију сачињавају:

- проф. др Игор Лакић, ванредни професор за ужу научну област Енглески језик - лингвистика и преводилаштво на Филолошком факултету Универзитета Црне Горе, ментор;
- проф. др Татјана Марјановић, ванредни професор, Филолошки факултет у Бањој Луци, УНО: Специфични језици – енглески језик, члан комисије;
- доц. др Далибор Кесић, Филолошки факултет у Бањој Луци, УНО: Специфични језици – енглески језик, члан комисије.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

a) Биографски подаци о кандидаткињи

Мр Сања Ђетковић рођена је у Никшићу где је завршила основну и средњу школу са одличним успјехом. Дипломирала је 2001. године са просјечном оцјеном 8.90 и стекла диплому професора енглеског језика и књижевности. Магистарске постдипломске студије, смјер Наука о језику, уписала је 2002. год, на Филолошком

факултету у Београду и након положених испита (просјечна оцјена 9.40) одбранила магистарски рад на тему *Ублажавање непреферираних исказа у војно-политичком дискурсу* 20. 02. 2009. године, под менторством проф. др Весне Половине. Исте године је уписала докторске студије из области науке о језику на Филозофском факултету у Никшићу. Учествовала је на више међународних и домаћих конференција, објављивала стручне и ауторске радове из области анализе дискурса и форензичке лингвистике у часописима, монографији и зборницима као и бројне преводе есеја из области књижевне критике.

Од фебруара 2002. године је сарадница у настави на Филозофском факултету у Никшићу на основним студијама на предметима Фонетика и фонологија енглеског језика, Савремени енглески језик V и VI: Превод на енглески језик и Морфологија енглеског језика, основе и грађење ријечи, као и на специјалистичким студијама на предмету Енглески језик 1 и 2: Превод на енглески језик.

Наставу је изводила и на Студијским програмима за образовање учитеља, философије и спорта и физичког васпитања.

Кандидаткиња је учествовала на домаћим и међународним конференцијама са радовима везаним за област науке о језику. Објавила је више научних радова, од којих неке доставља у прилогу. Чланица је Црногорске асоцијације за америчке студије др Биљана Милатовић, као и удружења: *Association for American Studies in South East Europe*, *European Association for American Studies* и Друштва за примијењену лингвистику Црне Горе.

б) Списак објављених радова

Научни радови

а) Оригинални научни рад у научном часопису међународног значаја

1. Ђетковић С. (2015) "A Fit and Proper Police Officer": Semantic Structure of Binomial Expressions in Police Written Reports" у Грковић-Мејџор Ј. (ур.) Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Матица српска: Нови Сад. Свеска LVIII/1. ИССН – 0352- 5724; УДК: 811.111'42. стр. 209 – 223.

У овом раду кандидаткиња представља семантичке односе међу члановима биноминалних израза у полицијским извјештајима на енглеском језику.

Употреба биноминалних или мултиминалних израза представља дистинктивно обиљежје полицијског регистра који се може дефинисати и као особени варијетет језика права. Резултати овог истраживања показују да су најчешћи типови семантичких веза међу члановима биноминалних израза односи опозиције, синонимије, комплементарности и хипонимије.

2. Ђетковић С. (2014) „Глаголи извјештавања као евалуативна средства у полицијским извјештајима“, у Саџак М. (ур.) Филолог, 9, Филолошки факултет, Бања Лука, ИССН 1986-5864; УДК: 811.111'367.625. ДОИ 10.7251/фил1409081ц. стр. 81 – 91.

У овом раду кандидаткиња се бави глаголима извјештавања као једном од средстава којима се може остварити евалуација догађаја, поступака или тврдњи у наративном тексту. Истраживање је извршено на корпусу полицијских извјештаја на енглеском језику. Избор глагола извјештавања представља један од начина да приповједач искаже лични став према тврдњи коју износи, а када се ради о преношењу изјаве трећег лица, избор овог глагола може показати приповједачеву личну процјену кредитабилитета такве тврдње или самог њеног аутора.

3. Ђетковић С. (2014) „Пасивизација у полицијским извјештајима на енглеском језику“, у Глушица, Р. (ур.) Ријеч, 9, Филозофски факултет: Никшић, ИССН: 0354 – 6039; УДК 811.111'366.573:351.742. стр. 105 – 122.

Кандидаткиња се у раду бави анализом пасивних конструкција у полицијским извјештајима на енглеском језику. Писани полицијски језик, у поређењу са говорним, показује веома изражен степен апстракције, комплекснији вокабулар техничког типа и компликованију синтаксу, укључујући значајно већу употребу пасива и номинализованих глагола. Показује се да се у овом типу дискурса овакве структуре користе у циљу постизања веће формализације и дистанцираности исказа и онда када би њихов активни кореспондент дјеловао много природније и ефикасније.

4. Ђетковић С. (2014) „Полицијски дискурс као облик институцијског дискурса“, у Кнежевић, М. (ур.) *Folia Linguistica et Litteraria*, 8, Филозофски факултет: Никшић, ИССН: 1800-18542. УДК 81'42:343.144. стр. 69 – 84.

У овом раду кандидаткиња говори о неким особеностима дискурса

полицијских саслушања које га сврставају у облике институционализованог дискурса. У току полицијског саслушања улоге учесника су јасно дефинисане и прецизне. Те улоге су поприлично неуравнотежене, нарочито у погледу дистрибуције моћи и контроле. Представник полиције има директну моћ над особом коју испитује, контролишући окружење у којему се саслушање одвија и доносећи одлуке од виталног значаја у погледу ослобађања или притварања које се базирају на исходу разговора.

5. Ђетковић С. (2009) „Феномен двоструког говора у војно-политичком дискурсу у енглеском језику” у *Lingua Montenegrina* 4, Институт за црногорски језик и језикословље „Војислав П. Никчевић”, Цетиње, ИССН 1800-7007. УДК: 811.163.41'373.49:355. стр. 135.

Рад представља покушај сагледавања различитих аспеката лингвистичког изражавања који показују лексичку индиректност. Основна претпоставка овог истраживања јесте да еуфемистичке фразе које користе амерички масовни медији и представници америчке власти када говоре о својим војним операцијама не само ублажавају сирову реалност већ и, у великој мјери, мијењају перцепцију стварности код оних који такве поруке примају. Истраживање је обављено на материјалу прикупљеном из америчких новина, часописа и са интернетских страница које су пружале могућност да се дође до интегралних изјава или дискусија и интервјуа са представницима власти.

6) Прегледни рад:

1. Ђетковић С. (2014) „Форензичка лингвистика”, поглавље у научној монографији, у Перовић С. (ур.) научна монографија Анализа дискурса: теорије и методе, Институт за стране језике, Подгорица. стр. 115 – 134.

У раду се даје преглед историјског развоја форензичке лингвистике, различитих могућности примјене лингвистичке експертизе у форензичке сврхе и развоја методологије ове младе дисциплине.

в) Научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини

1. Ђетковић С. (2009) "Forensic Linguistics: Linguistic Evidence in Court", у Кнежевић М. и А. Никчевић-Батрићевић (ур.), Зборник радова са међународне конференције Reconsidering Conventions: Essays on Language and Literature. стр. 102-111. Филозофски факултет: Никшић.

У овом раду указује се на бројне могућности примјене лингвистичких знања на суду, могућности идентификовања починиоца кривичног дјела на основу језичког типа доказа као и изазове и ограничења са којима се лингвисти сусрећу у овом послу.

2. Ђетковић С. (2014) "Position of Temporal Adverbs in Police Discourse", 4th Conference on Humanities and Social Sciences ICHSS, Будва. Штампан у Mediterranean Journal of Social Sciences Vol 5, No 13, June 2014. стр. 217-221.

У овом раду изучава се доминација постсубјекатског положаја прилога у полицијском писаном језику као једног од најупадљивијих синтаксичких маркера овог типа дискурса. Истовремено, кандидаткиња илуструје и неочекивано присуство таквих маркираних структура у изјавама поједињих свједока или осумњичених што указује на могућност да полицијци у појединим случајевима свјесно мијењају садржај ових изјава.

г) Стручни радови

a) Преводи:

- Прича „Планетесимал” (Planetezimal), Keri Hulme, у: Антологија дивљакуша (Wild Women Anthology), Цетиње: Отворени културни форум, 2013.

Есеји (књижевна критика)

- „Границе / La Frontera: Нова mestиза” (Borderlands/La Frontera: The New Mestiza) Gloria Anzaldua, Theoria, Poiesis, Praxis: Савремена књижевнотеоријска мисао 1. Цетиње: Отворени културни форум, 2013.

- „Не постоји теорија читалачког одговора” (There is no such thing as reader-response

theory), Martin McQuillan, *Theoria, Poiesis, Praxis: Савремена књижевнотеоријска мисао 1.* Цетиње: Отворени културни форум, 2013.

- „Из неподношљивог терета: Феминизам, западна култура, тијело; Поглавље 5. Тијело и репродукција женствености: Реконструкција феминистичког дискурса о тијелу“ (*The Body and the Reproduction of Femininity. Reconstructing Feminist Discourse on the Body*), Susan Bordo, *Theoria, Poiesis, Praxis: Савремена књижевнотеоријска мисао 1.* Цетиње: Отворени културни форум, 2013.

- „Како су феминисткиње допринијеле проучавањима романа“, (*What Feminism did to novel studies*), Nancy Armstrong: *Антологија*, Цетиње, Отворени културни форум, 2013.

- „Историјско тумачење књижевности“ (*The Historical Interpretation of Literature*, Edmund Wilson): *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена питања бр.3, Цетиње: Отворени културни форум 2013.

- „Историја и роман“ (*History and the Novel*, Irving Howe): *Apc*, асопис за културу, књижевност и друштвена питања, 1-2, Цетиње: Отворени културни форум 2013.

- „Из критике постколонијалног ума, Могу ли потчињени да говоре?“ (*From A Critique of Postcolonial Reason, Can the Subaltern Speak?*), Gayatri Chakravorty Spivak: Цетиње: Отворени културни форум, *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена питања, бр.3, 2013.

- „Италоамеричке жене у огледалу књижевности“ (*Italo-American Women in the Mirror of Literature*) у: Од маргине до центра: феминизам, књижевност, теорија. Подгорица: Институт за црногорски језик и књижевност 2013.

- „Семјуел Џонсон: Канонски критичар“, (*Dr. Samuel Johnson, The Canonical Critic*), Irving Howe: *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена питања, бр. 1-2, Цетиње: Отворени културни форум 2014.

- „Борхес, Неруда, Песоа: хиспанопортугалски Витмен“ (*Borges, Neruda, and Pessoa: Hispanic-Portuguese Whitman*), Harold Bloom, *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена питања, бр. 1-2, Цетиње: Отворени културни форум 2014.

- „Идеја и идеал књижевног канона“ (*An Idea and Ideal of a Literary Canon*), Charles Altieri: *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена питања, бр. 1-2, Цетиње: Отворени културни форум 2014.

- „Poeta che mi guidi – Данте, Лукан и Вергилије“ (*Poeta che mi guidi - Dante, Lucan, and Vergil*), Winthrop Wetherbee , *Apc*, часопис за културу, књижевност и друштвена

питања, бр. 1-2, Цетиње: Отворени културни форум 2014.

- „Аристотелова сестра-поетика напуштености“ (Aristotle's Sister: A Poetics of Abandonment), Lawrence Lipking: Apc, часопис за културу, књижевност и друштвена питања бр. 1-2, Цетиње: Отворени културни форум, 2014.
- „Књижевна политика феминистичке теорије“, (The Literary Politics of Feminist Theory), Elen Roony, Folia Linguistica et Litteraria , 8, Филозофски факултет: Никшић, ИССН: 1800-18542. УДК 82.09:141.72, год.2014, стр. 215-236.
- „Против теорије“ (Against Theory), Steven Knapp, Walter Benn Michaels: Apc, часопис за културу, књижевност и друштвена питања, бр. 5-6, Цетиње: Отворени културни форум, 2015.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

a) Значај истраживања:

Изучавања писаног полицијског регистра које ће се обавити у овој дисертацији полази од чињенице да говорници у различитим ситуацијама имају различите комуникативне циљеве, па тиме и потребу да пренесу другачије значење, што постижу избором посебних језичких структура. Стога се у овом раду акценат ставља на чињеницу да се текстови који припадају полицијском писаном регистру разликују не само по преферирању једне језичке варијанте у односу на другу, већ се ради о текстовима који се производе у специфичним околностима и служе специфичним комуникативним потребама и стога припадници ове професије користе различите единице које функционално одговарају датим околностима и потребама.

До данас није урађено шире истраживање лингвистичких посебности полицијског писаног регистра на енглеском језику, чије би боље познавање могло знатно да допринесе потврђивању аутентичности изјава које су дали осумњичени или свједоци приликом полицијских испитивања, односно доказивању њиховог неподударања са уобичајеним начином изражавања лаика или фалсификовања појединих дијелова изјаве које могу вршити сами полицијски службеници.

б) Преглед истраживања:

Анализа полицијског дискурса у савременој литератури обављала се искључиво са становишта испитивања различитих дискурзивних техника којима се полицајци користе приликом саслушавања свједока или осумњичених. Међутим, анализа писаног полицијског дискурса, као и језика којим се полицајци користе у својим контактима са јавношћу, његових лексичко-граматичких одлика које га генерално дефинишу и чине посебним типом регистра, а којом се кандидаткиња у овом раду бави, до сада није урађена.

Поједини аутори бавили су се дискурсом полицијских саслушања (Rock F. *Communicating Rights: The Language of Arrest and Detention* (2007); Shuy R. *The Language of Confession, Interrogation and Deception* (1998) i *Creating Language Crimes, How Law Enforcement Uses (and Misuses) Language* (2005); Seligson S. B. *Coerced Confessions: The Discourse of Bilingual Police Interrogations* (2009) и разматрали проблеме као што су начини на које полицајци постављају питања осумњиченима, дискурзивне стратегије којима се полицијски службеници користе у току саслушања како би дошли до жељеног исхода, тј. признања, проблеме у вези са разумијевањем усмених упозорења (енг. *The Miranda Warning*) која чине дио стандардне процедуре прије почетка саслушавања осумњиченог, случајеве застрашивања осумњичених или свједока који су резултирали лажним признањима (Gudjonsson G. *The Psychology of Interrogations and Confessions: A Handbook*, 2003) као и проблеме везане за разумијевање питања и инструкција у билингвалној средини.

Фокус свих поменутих истраживања је дакле искључиво на интеракцији која се одвија у полицијској станици. За разлику од наведених радова који се баве поменутом интеракцијом, у литератури не постоје примјери анализе писаног полицијског дискурса на енглеском језику. Чувени британски лингвист, Малколм Култард (Malcolm Coulthard), објавио је неколико чланака у којима је приказао форензичку анализу на материјалу писаног признања Дерека Бентлија, покушавајући да докаже да је признање у ствари написао један од полицајца који су учествовали у саслушавању овог осумњиченог. Упоредним радом на корпусу извјештaja троице полицајца и корпусу других свједока и осумњичених, Култард показује да се у Бентлијевој изјави налазе граматичко-лексичка обиљежја карактеристична за полицијски дискурс. Култард је takoђe доказивао присуство одлика полицијског писаног језика у транскрипцијама са саслушања чланова тзв. Бирмингемске шесторке.

Гвинет Фокс (Gwineth Fox, 1993) је на корпусу од двадесетак полицијских извјештаја разматрала постсубјекатски положај прилога “then” као једног од изразитих обиљежја полицијског регистра. Сва ова истраживања нису имала шири опсег и базирала су се искључиво на одређеном типу језичких обиљежја и изучавала на врло ограниченој корпусу. Зато је циљ овог докторског рада да се обави шире истраживање полицијског језика у писаном медију како би се утврдило колико су поједине уочене разлике репрезентативне и тако донесу ваљани закључци о разликама између „полицијског“ и општег енглеског језика.

Изучавање језичке употребе блиско се везује за проучавање језичких варијетета (регистара) које подразумијева пружање одговора на питање зашто говорници у одређеним ситуацијама дају предност једним језичким облицима у односу на неке друге који им стоје на располагању. У таквом изучавању полази се од чињенице да говорници у различитим ситуацијама имају различите комуникативне циљеве, па тиме и потребу да пренесу другачије значење, што постижу избором посебних језичких структура. Лингвисти функционалног правца, попут Брауна, Фрејзера, Хајмза и Халидеја, истицали су да је за савремену социолонгвистику изучавање регистра подједнако битно као и изучавање дијалеката.

Лингвистичке варијације поменутог типа су значајно запостављене у лингвистичким изучавањима (нарочито у онима ван англосаксонског говорног подручја). Стога се у овом раду акценат ставља на чињеницу да се текстови који припадају полицијском писаном регистру разликују не само по преферирању једне језичке варијанте у односу на другу, већ се ради о текстовима који се производе у специфичним околностима и служе специфичним комуникативним потребама и, у складу са тим, припадници ове професије користе различите јединице које функционално одговарају датим околностима и потребама. У том смислу, овај рад треба да допринесе литератури која се бави изучавањем функционалних варијетета, дефинисањем разлика међу њима и препознавањем обиљежја једног регистра који до сада није био предмет изучавања.

в) Радна хипотеза са циљем истраживања:

На основу полазних истраживања и литературе која је кандидаткињи била доступна установљена је сљедећа **радна хипотеза**:

Полицијски писани дискурс представља специфичан тип дискурса који дефинишу

одређена дискурсна, стилска, граматичка и лексичка обиљежја. Разматрање три кључна фактора: ситуационог контекста, језичких обиљежја и, коначно, функционалног односа између прве двије категорије омогућиће доношење закључака о репрезентативним разликама између овог и других типова дискурса, нарочито између поједињих принципа језичке употребе у полицијском и свакодневном енглеском језику.

У објашњавању проблема истраживања полази се и од следећих хипотеза:

X1. Претпоставља се да ће полицијски извјештаји пратити Лабовљев модел наративне структуре заснован на функционалним категоријама типичним за наративне текстове.

Будући да сваки од полицијских извјештаја који чине корпус представља својеврсни наративни текст у којем полицајац приповиједа о ономе што је сам доживио приликом обављања своје дужности, сматра се да ће модел анализе наративне структуре који су развили Лабов и Валецки (Labov & Waletzky, 1967), а Лабов усавршавао до касних деведесетих година 20. вијека, бити погодан за изучавање структурних али и лексичких карактеристика ових текстова.

X2. Избор глагола извјештавања у полицијским извјештајима може одражавати реторичку позицију полицијског службеника у односу на тврдње које износи.

Избор глагола извјештавања представља један од начина да приповједач искаже свој лични став према тврдњи коју износи, а када се ради о преношењу изјаве трећег лица, избор глагола може показати личну процејену приповједача о кредитабилитету такве тврдње или самог њеног аутора. Такође је битно да приповједач покаже до којег степена је увјерен у исправност свог става, уколико се ради о изношењу његове властите тврдње, односно, да пажљивије изрази своје слагање или неслагање са тврдњом трећег лица.

X3. Претпоставља се да се евалуација пропозиција, догађаја и актера у полицијским извјештајима врши у складу са специфичним евалуативним параметрима.

Догађаји у којима је саговорник активно учествовао, за разлику од оних догађаја из прошлости у којима је приповједач био само пасивни посматрач, подвргнути су емотивној и социјалној евалуацији самог приповједача. Иако се ради о текстовима формалне природе, лични печат приповједача може бити присутан и у полицијским извјештајима, што се постиже различитим евалуативним средствима чији је

примарни циљ указивање на смисао приче, као и истицање важности догађаја о којима се приповиједа.

X4. Постсубјекатски положај прилога може се показати као најизразитије граматичко обиљежје овог типа дискурса, јер се већ при површном читању полицијских извјештаја уочава доминација ове граматичке структуре.

Употреба прилога непосредно послије субјекта, у медијалној позицији између субјекта и глагола, а не, како је уобичајено, на почетку клаузе представља маркирано обиљежје у енглеском језику. Већ при површној анализи ових текстова, запажа се да ова структура може бити примерје не само обиљежја већ и маркера овог типа дискурса.

X5. Временска секвенца догађаја у полицијским извјештајима организована је не само на унутрашњем већ и на површинском плану.

Наративни текстови разликују се од осталих врста текстова по томе што је њихов фундаментални организациони систем темпоралан по својој природи: они представљају секвенцу догађаја уређену према временском редосљеду. Полицајци у изузетно великој мјери поклањају пажњу времену што, углавном, јесте разумљиво, јер такве информације могу имати велики значај у истрази или самом судском поступку.

X6. Очекује се да ће полицијски дискурс садржавати лексичке елементе карактеристичне за правни дискурс.

У полицијским извјештајима преовладава бирократски језик и висок степен формалности. Вокабулар полицијских службеника у директној је вези са језиком права упркос томе што се ради о текстовима чија је суштина приповиједање о догађајима у којима је аутор био активни учесник, а који су по својој природи много спонтанији и неформалнији у другим регистрима. Правни језик има репутацију архаичности и компликоване синтаксе. Овакав језик је понекад тешко разумљив, дистанцира нестручног учесника у таквој комуникацији и ставља га у подређен положај.

X6.1. Будући да се полицијски писани језик може сматрати подрегистром правног дискурса, очекује се присуство синтаксичких средстава којима се ефикасно постиже прецизност, у првом реду, пасивизације, номинализације, биноминалних израза и избегавања употребе личних замјеница.

Лингвистичка анализа полицијских извјештаја треба да омогући уочавање

препознатљивих својства језичке праксе једне институционализоване скупине говорника. Избор лексичких средстава у оквиру дискурса једне професије одражава специфичан систем вриједности својствен тој професији, што указује на чињеницу да су унутартекстуална обиљежја тог дискурса неодвојива од вантекстуалних, те се и анализа лексичко-граматичке праксе не може изоловати од ситуационог контекста у којем се дати текстови производе.

Базирајући истраживање на извјештајима који су написали полицајци и разматрајући могуће импликације присуства карактеристичних обиљежја овог дискурса у изјавама свједока или осумњичених, један од ширих циљева овог рада јесте указивање на чињеницу да се лингвистичка експертиза може врло плодотворно примјењивати у судском окружењу. Подстицање интересовања за широку лепезу могућности примјене лингвистичких знања у правосуђу на нашим просторима представља још један од важних мотива за писање овог рада.

г) Материјал и метод рада:

У циљу што прецизнијег дефинисања лингвистичког профила полицијске професије посебна пажња посвећена је избору текстова који чине корпус овог рада. Главни дио корпуса чине 104 полицијска извјештаја, сачињена у периоду између 2002. и 2008. године, са укупно 64963 ријечи. Текстови су различитих дужина, али просјечни извјештај садржи око 620 ријечи. Извјештаје су сачинили британски и аустралијски полицајци, и сваки од њих је анонимизиран тако да су имена учесника и други подаци који би могли угрозити њихову анонимност остали скривени.

Поменути корпус извјештаја постао је доступан за ово истраживање захваљујући сарадњи кандидаткиње са професором др Џоном Олсоном (John Olsson), једним од водећих лингвиста форензичара из Велике Британије и аутором неколико значајних књига из ове области, од којих је широј лингвистичкој публици вјероватно најпознатије *Forensic Linguistics: An Introduction To Language, Crime and the Law*, 2008. Професор Олсон пажљиво је одабрао и анонимизирао сваки од извјештаја, а затим их скениране послao кандидаткињи mr Ђетковић. Без овакве врсте помоћи не би било могуће обавити вјеродостојну анализу писаног језика полицијских службеника на енглеском говорном подручју јер се ради о аутентичним извјештајима осјетљивог карактера које су сачинили полицајци по доласку са мјеста где се одиграо преступ или тешко кривично дјело.

Одређени аспекти овог рада захтијевају упоредну анализу изјава које су полицији дали осумњичени као и транскрипата са саслушања осумњичених или свједока. Ситуациона и контекстуална анализа полицијског дискурса од фундаменталног је значаја за разумијевање разлога који утичу на продукцију оваквих текстова, њиховог контекста, публике којој су намијењени и коначно, њихове сврхе. Поједине специфичности језичког изражавања полицијских службеника могу се изучити искључиво у контексту оваквих испитивања. Будући да је један број оригиналних изјава и транскрипата са полицијских саслушања објављен на интернет страницама или у литератури која се бави језиком саслушања, за илустрацију појединих случајева уметања полицијског језика у оригиналне изјаве осумњичених користе се одломци из изјава које су полицији дали Дерек Бентли и Тимоти Еванс (укупно 3480 ријечи) који су осуђени за кривична дјела која нису починили и који су, у поновљеном судском поступку након много година, постхумно помиловани. Такође, за потребе илустрације мијењања садржаја изјава осумњичених користиће се и одломци из транскрипата са саслушања неколико припадника тзв. Бирингемске шесторке, Дејвида Диксона, Дејвида Вакзеза, као и других осумњичених особа чија су имена анонимизирана, а за које је у поновљеним судским процесима, захваљујући између осталог и доказима које су пружили лингвистички експерти, доказано да нису починили злочине за које им је претходно утврђена кривица.

У дијелу рада који ће се бавити феноменом свјесних напора лаика да се прилагоде полицијском начину изражавања у контексту различитих видова интеракције са полицијом, кандидаткиња ће се послужити краћим одломцима из интерактивног *web-chat-a* са једног од службених полицијских сајтова на којему полицајци комуницирају са грађанима у циљу појашњења полицијских процедура и других питања везаних за очување јавног реда. Овај дио корпуса омогућиће разматрање неких карактеристика полицијског дискурса које су видљиве само у контексту писане интеракције која се одвија у неформалној комуникацији, ван полицијске станице.

Бајберов модел анализе регистра (D. Biber & E. Finegan 1996; D. Biber 2006; D. Biber & S. Conrad 2009) примијениће се у анализи ситуационог контекста у којем се производе полицијски извјештаји. Тако ће се у овом раду истраживати и објашњавати шта сачињава полицијски писани регистар: (1) на који начин одлике ситуације у којој се одвија ова врста комуникације мијењају језик и до које мјере; (2)

које су то језичке и ванјезичке карактеристике које чине овај регистар другачијим од осталих; (3) да ли постоји однос између таквих ванјезичких карактеристика и особина језика. Циљ је да се идентификују и тумаче генерализације везане за варијације у регистру, те систематично поброје језичке и ванјезичке особине регистра, тј. доминантни индикатори јединствености регистра.

д) Научни допринос истраживања

Досадашња истраживања полицијског дискурса углавном су се фокусирала на говорни језик саслушања и анализу конверзације која се одвија у полицијској станици. Истраживање писаних полицијских извјештаја на енглеском језику које ће бити спроведено у овој дисертацији треба да доведе до објективних закључака о битним карактеристикама овог типа дискурса. Поређење присуства уочених лингвистичких обиљежја и њихово потврђивање у другим облицима комуникације, ван контекста самог полицијског извјештаја, треба да укаже на чињеницу да се специфична језичка пракса ове професије испољава и у усменом дискурсу као и у случајевима када је њихов писани језик мање формалног карактера, тј. намијењен лаичкој публици. Анализа треба да покаже да постоје битне синтаксичко-лексичке разлике између полицијског и општег језика које у разноврсним аспектима потврђују препознатљивост овог типа дискурса не само у поређењу са језиком свакодневне комуникације већ и са другим формалним регистрима.

Овај рад представља допринос литератури која се бави изучавањем функционалних варијетета, дефинисањем разлика међу њима и препознавањем обиљежја једног регистра који до сада није био предмет изучавања. Систематско описивање особености језика ове професије са граматичког, прагматичког и стилистичког становишта значајно је за даљи развој истраживања у области форензичке лингвистике. У савременом свијету форензичка лингвистика има веома перспективну будућност. Лингвисти у својству експерата све чешће се позивају да изнесу своје стручно мишљење и процјену на суду.

Иако се ради о текстовима на енглеском језику, надамо се да ће ова дисертација бити подстрек што разноврснијој примјени лингвистичких знања у форензичке сврхе на нашим просторима. Стoga, овај рад може представљати и путоказ нашим истраживачима у којем правцу треба да се крећу истраживања и примјена форензичко-лингвистичке анализе.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Мр Сања Ђетковић је у свом досадашњем раду и истраживању показала одговарајући степен познавања научне проблематике и прецизног научног стила писања. Кандидаткиња је јасно и прегледно поставила циљеве и хипотезе рада и утврдила његову структуру. Поред тога, адекватно је осмислила и изабрала метод истраживања, који укључује комбиновање квалитативног, квантитативног и критичког приступа у свакој фази истраживања.

Кандидаткиња ће се користити исцрпном савременом литературом и оригиналаним корпусом, што ће допринијети да ова дисертација представља квалитетан, систематски и свеобухватни приказ структурално-лингвистичких обиљежја писаног полицијског језика.

Мр Сања Ђетковић је сарадник у настави на различитим аngлистичком предметима на Филолошком факултету Универзитета Црне Горе. Кандидаткиња је завршила основне студије енглеског језика и књижевности на Филозофском факултету Универзитета Црне Горе, а магистарску тезу под називом *Ублажавање непреферираних исказа у војно-политичком дискурсу* одбранила је на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Објавила је научне и стручне радова из уже научне области Специфични језици – енглески језик, из које је и сама предложена докторска дисертација. На основу детаљно образложене теме и значаја истраживања, као и постојећих квалификација кандидаткиње, сматрамо ову тему прихватљивом и погодном за обраду у предложеном облику. Предложена тема будућег рада је обимом и структуром одговарајућа за поимање, истраживање и рјешавање предметне проблематике, те представља значајан допринос аngлистичким, и социолингвистичким научним истраживањима.

Због свега наведеног, предлажемо Наставно-научном вијећу Филолошког факултета, односно Сенату Универзитета у Бањој Луци да прихвати кандидаткињу мр Сању Ђетковић и њену тему под насловом *Анализа писаног полицијског дискурса на енглеском језику из угла форензичке лингвистике као подобне за израду докторске дисертације*.

У Бањој Луци, 21. 03. 2016. године.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Igor Lakić

-
1. др Игор Лакић, ванредни професор за ужу научну област Енглески језик - лингвистика и преводилаштво на Филолошком факултету Универзитета Црне Горе, ментор

Tatjana Marjanović

-
2. др Татјана Марјановић, ванредни професор, Филолошки факултет у Бањој Луци, УНО: Специфични језици – енглески језик, члан комисије

Dalibor Kesić

-
3. др Далибор Кесић, доцент, Филолошки факултет у Бањој Луци, УНО: Специфични језици – енглески језик, члан комисије